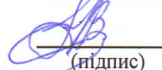

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Екології та техногенної безпеки (№ 106)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 3

(підпис)

Ганна Ліхоносова
(ім'я та прізвище)

« 26 » 06 2024 р.

СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності та цивільний захист
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань:

26 Цивільна безпека
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність:

262 Правоохоронна діяльність
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма:

Правоохоронна діяльність
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Вводиться в дію з «01» вересня 2024 р.

Харків 2024

Розробник: старша викладачка Валерія КЛЕЄВСЬКА В. Клеєвська
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я та прізвище) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри (№ 106)
Екології та техногенної безпеки

(назва кафедри)

Протокол № 7 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент
(науковий ступінь і вчене звання)

Вікторія КРУЧИНА
(підпис)

Вікторія КРУЧИНА
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

М.П.
(підпис)

Мірашніченко Алена
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Клеєвська Валерія Леонідівна, старший викладач. З 2004 з року викладає в університеті такі дисципліни:

- безпека життєдіяльності, охорона праці та цивільний захист;
- метеорологія і кліматологія;
- радіаційна екологія;
- екологічна безпека.

Напрями наукових досліджень: забезпечення безпечного функціонування людини в умовах виникнення надзвичайних ситуацій, прогнозування екологічних та соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, дистанційна, дуальна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 3

Дисципліна обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом – 90 годин/ 3 кредити ЄКТС.

56 годин аудиторної роботи і 34 години самостійної роботи здобувачів

Види занять – лекції, практичні роботи, самостійна робота здобувача

Вид контролю – залік

Мова викладання – українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів освіти компетентностей щодо основних питань безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.

Завдання Засвоєння здобувачами освіти новітніх теорій щодо забезпечення безпеки життєдіяльності, безпеки виробничої діяльності та безпеки в умовах надзвичайних ситуацій, класифікації небезпечних та шкідливих виробничих чинників та надзвичайних ситуацій.

Компетентності, які набуваються:

Загальні :

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (K01);
- здатність вчитися і оволодівати новими знаннями (K05);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (K08).

Очікувані результати навчання:

- розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності (ПР01).

Пререквізити: загальні знання фізики, хімії, біології.

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Безпека життєдіяльності

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат безпеки життєдіяльності. Ризик. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 9.

Безпека. Небезпека. Класифікація небезпек. Ризик. Методи оцінки ризику.

Лекція. Категорійно-понятійний апарат безпеки життєдіяльності. Ризик.

Практичні роботи. Попередній аналіз безпечності технічної системи. Визначення можливої величини ризику, побудова «дерева відмов».

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Небезпеки. Ризик.

Тема 2. Фізіологічні та психологічні критерії безпеки людини. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 9.

Основні фізіологічні систему організму людини. Загальна характеристика аналізаторів людини. Рефлекс і рефлексорна дуга. Загальне уявлення про психіку людини.

Лекції. Фізіологічні та психологічні критерії безпеки людини.

Практичні роботи. Біоритми. Властивості нервової системи.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Зовнішні аналізатори. Внутрішні аналізатори. Психіка. Темперамент. Увага. Пам'ять.

Тема 3. Основи валеології. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 5.

Здоров'я та механізми його підтримки. Фактори, що впливають на здоров'я людини. Методи оцінки здоров'я людини. Основні засади здорового способу життя.

Лекція. Основи валеології.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Фактори, що впливають на здоров'я людини.

Тема 4. Середовище життєдіяльності людини. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 5.

Загальна характеристика навколишнього середовища. Характеристика природного середовища. Характеристика техногенного середовища. Характеристика соціального середовища.

Лекція. Середовище життєдіяльності людини.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Природне середовище. Техногенне середовище. Соціальне середовище.

Тема 5. Законодавчі аспекти охорони праці. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 11.

Положення законодавчих документів України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці.

Лекція. Законодавчі аспекти охорони праці.

Практичні роботи. Розслідування нещасного випадку на виробництві. Інструктажі.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Закон України «Про охорону праці». Нещасні випадки.

Тема 5. Законодавчі аспекти охорони праці. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 11.

Положення законодавчих документів України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці.

Лекція. Законодавчі аспекти охорони праці.

Практичні роботи. Розслідування нещасного випадку на виробництві. Інструктажі.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Закон України «Про охорону праці». Нещасні випадки.

Тема 6. Безпека виробничих процесів. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 7.

Основні травмонебезпечні та шкідливі фактори виробничого середовища. Методи і засоби зменшення виробничого травматизму і професійних захворювань. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил, вібрація, шум, ультразвук, інфразвук.

Лекція. Безпека виробничих процесів.

Практичні роботи. Розслідування нещасного випадку на виробництві. Інструктажі.

Обсяг самостійної роботи – 3 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Шкідливі та небезпечні виробничі фактори.

Модульний контроль 1.

Змістовний модуль 2. Цивільний захист

Тема 7. Надзвичайні ситуації. Визначення, класифікація. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 10.

Надзвичайні ситуації. Понятійно-термінологічний апарат. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Лекція. Надзвичайні ситуації. Визначення, класифікація.

Практична робота. Перелік надзвичайних ситуацій, ймовірних для досліджуваного суб'єкту господарської діяльності.

Обсяг самостійної роботи – 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Надзвичайні ситуації ДК 019: 2010.

Тема 8. Цивільний захист. Система цивільного захисту в Україні. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 8.

Цивільний захист. Основні положення Кодексу цивільного захисту України. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій.

Лекція. Цивільний захист. Система цивільного захисту в Україні.

Обсяг самостійної роботи – 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Кодекс цивільного захисту України. ЄДС ЦЗ.

Тема 9. Прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій. (K01, K05, K08) (ПР01, частково).

Загальна кількість годин – 16.

Наслідки надзвичайних ситуацій. Виявлення та оцінка очікуваної обстановки.

Лекція. Прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій.

Практичні роботи. Прогнозування екологічних та соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Прогнозування екологічних та соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру.

Обсяг самостійної роботи – 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Прогнозування екологічних і соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 10. Планування заходів в сфері цивільного захисту. (K01, K05, K08) (ПР01, частково)

Загальна кількість годин – 8.

Структурно-функціональна модель протидії НС. Вимоги до складу, змісту та форми плануючої документації. Методика розроблення планів з попередження НС. Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на ПНО та пом'якшення їхніх наслідків. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій. Забезпечення техногенної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, як складової частини цивільного захисту. Шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу.

Лекція. Планування заходів у сфері цивільного захисту.

Обсяг самостійної роботи – 4 години.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Заходи у сфері цивільного захисту. Інженерний захист територій. Медичний захист населення.

Модульний контроль 2

Модуль 2.

4. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання навчальним планом дисципліни не передбачено.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій (пояснень, розповідей, навчальних дискусій), практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота здобувачів освіти (методичні посібники).

6. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	5	10	0...50
Модульний контроль	0...25	2	0...50
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту/заліку складається з 2 теоретичних (кожне по 50 балів) завдань. Сума – 100 балів.

7.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

Безпека, небезпека, ризик. Основні законодавчі акти з питань охорони праці та цивільного захисту. Шкідливі та небезпечні виробничі чинники, класифікація. Види інструктажів. Травматизм, нещасні випадки на виробництві, професійні захворювання. Надзвичайні ситуації, класифікація. Заходи цивільного захисту.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

Вміти проводити попередній (якісний) та кількісний аналіз безпечності технічної системи. Вміти проводити розслідування нещасного випадку на виробництві. Вміти скласти перелік питань для проведення первинного інструктажу. Вміти прогнозувати екологічні та соціально-економічні наслідки надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

7.3 Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі практичні роботи з оцінкою не нижчою за три бали та здати тестування з результатом не менше 60% вірних відповідей. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та індивідуальне завдання. Вміти самостійно визначати небезпечні фактори та методи протистояння ним. Знати наявні засоби індивідуального та колективного захисту та вміти їх застосовувати. Знати можливі види надзвичайних ситуацій та основні методи з їх подолання та запобігання.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні роботи з оцінкою не нижчою за чотири бали та здати тестування з результатом не менше 75% вірних відповідей. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у них. Вміти самостійно розраховувати ступінь небезпечності об'єкта та надавати рекомендації щодо зменшення показника небезпеки, вміти підбирати основні засоби захисту від шкідливих виробничих факторів, уражальних чинників НС.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

9. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення практичних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням/ Сторінка дисципліни також знаходиться за посиланням

10. Рекомендована література

Базова

1. Стищенко, Т.Є. Безпека життєдіяльності: навч. посіб./ Т. Є. Стищенко, Г. В. Пронюк, Н. М. Сердюк, І. І. Хондак. – Харків : ХНУРЕ, 2018. – 336 с.
2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студ. спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інженерно-комунікаційних технологій/ О. Г. Шевченко, О. Г. Землянська, Н. А. Праховник, В. В. Зацарний – Київ: КРІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 267 с..
3. Безпека життєдіяльності та охорона праці: підручник /за заг. редакцією доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України В. В. Сокурєнка. – Харків: ХНУВС, 2021. – 308 с..
4. Одарченко, М. С. Основи охорони праці: підручник/ М. С. Одарченко, А. М. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. – Харків: Стиль-Іздат, 2017. – 334 с..
5. Основи охорони праці: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів педагогічного напрямку/ [Укладачі: В. І. Кошель, Г. П. Сав'юк, Б. С. Дзундза]. – Івано-Франківськ: ХАІР, 2020. – 182 с.
6. Варивода, К. С. Цивільний захист: підручник/ К. С. Варивода, С. І. Городенко. – Переяслав: Домбровська Я. М., 2020. – 596 с.
7. Ткачук, А. І. Цивільний захист. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів за освітньо кваліфікаційним рівнем магістр/ А. І. Ткачук, О. В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2017 – 144 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
3. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.